

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ**

**ΓΡΑΠΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΕΤΡΑΜΗΝΩΝ 2020-21
Α΄ ΤΑΞΗΣ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΕΣΕΚ**

ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΤΡΙΤΗ 25 ΜΑΪΟΥ 2021

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ (Α΄ ΣΕΙΡΑ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: Α001

**ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ ΝΕΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ: 135΄ λεπτά
Ο ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΔΕΚΑΠΕΝΤΕ (15) ΣΕΛΙΔΕΣ**

Γονείς και εκπαιδευτικοί απέναντι στην εφηβεία

Η στάση των γονέων και των εκπαιδευτικών απέναντι στην εφηβεία των παιδιών τους και των μαθητών/μαθητριών τους αντίστοιχα δεν μπορεί να είναι ομοιόμορφη, απλά γιατί κάθε έφηβος είναι ξεχωριστή περίπτωση και δεν επιδέχεται την αντίληψη της εφαρμογής γενικών κανόνων. Ωστόσο, υπάρχουν μερικές βασικές αρχές, οι οποίες **αποτελούν** το υπόστρωμα για την επιμέρους εξειδίκευση που θα εφαρμόζεται σε κάθε άτομο.

Ο διάλογος και όχι ο μονόλογος από την πλευρά των μεγάλων είναι βασική **επιδίωξη**. Ακόμα και αν ο έφηβος αρκείται στον μονόλογο, εμείς οφείλουμε να καλλιεργούμε τη διαλογική συζήτηση ήπια και διαλεκτικά. Εδώ ενυπάρχει και ένα δύσκολο στοιχείο. Ο γονέας αλλά και ο εκπαιδευτικός οφείλουν να αναγνωρίσουν ότι ο έφηβος δεν είναι παιδί, ότι ουσιαστικά έχει εισέλθει στον κόσμο των μεγάλων – στο φανταστικό πεδίο του εφήβου αυτό **θεωρείται** δεδομένο – και ως εκ τούτου έχει τη δική του άποψη. **Ο σεβασμός των μεγάλων απέναντι στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εφήβων και η έμπρακτη αναγνώριση του δικαιώματος να έχουν άποψη είναι συστατικός παράγοντας για την όποια σωστή αντιμετώπιση της εφηβείας.**

Σε καμιά περίπτωση δεν πρέπει να οδηγούμαστε σε βίαιη καταστολή της έκφρασης των λελογισμένων επιθυμιών των εφήβων, γιατί οδηγεί σε εσωστρέφεια και σε ματαίωση των στοχεύσεών τους και αυτό στη συνέχεια τροφοδοτεί τα γκρίζα πεδία της απογοήτευσης και της εσωστρέφειας. Η ορμητικότητα της εφηβείας δεν είναι αποτέλεσμα μόνο των έντονων βιολογικών και πνευματικών μετασχηματισμών του εφήβου, είναι και απόρροια του πάθους για τη ζωή, του πόθου για χειραφέτηση του ανθρώπου.

Οφείλουμε να καλλιεργούμε με επιμονή και υπομονή το βασικό παιδαγωγικό αξιακό πεδίο (σεβασμός στον άλλο, αλληλεγγύη, αγάπη για τον άνθρωπο, φιλεργατικότητα, αγωνιστική στάση ζωής κ.λπ.). Ακόμα και αν υπάρχει εναντίωση στην προσπάθειά μας, εμείς οφείλουμε με συνετό και ήπιο τρόπο να επιμένουμε διαμορφώνοντας πάντα το κατάλληλο κλίμα. Οι έφηβοι δείχνουν ότι δεν ακούνε τη γνώμη των μεγάλων αλλά ουσιαστικά συμβαίνει το αντίθετο, ειδικά όταν νιώθουν ότι η γνώμη των μεγάλων δεν είναι **απόρροια** μόνο της λογικής αλλά είναι και κατάθεση ψυχής και εκδήλωση αγάπης και σεβασμού. Μπροστά στην αβεβαιότητα του μέλλοντος οι έφηβοι έχουν την ανάγκη – ανεξάρτητα αν το ομολογούν ή όχι – σταθερών σημείων και αναφορών.

Δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η εφηβεία είναι μια όμορφη περίοδος της ζωής, μια περίοδος αμφισβήτησης, άγχους και ανησυχίας αλλά και ανακάλυψης και δημιουργίας του εαυτού μας, μια περίοδος επαναστατικής διάθεσης στη σχέση μας με την κοινωνία, μια περίοδος ρομαντικής σύλληψης του κόσμου. Και οι έφηβοι πρέπει να τη γευθούν με τις θετικές και αρνητικές όψεις της και όχι να επιχειρήσουν να την αποφύγουν και να την προσπεράσουν. Γιατί την ιδιαιτερότητα της εφηβείας δεν θα την ξαναβρούν μπροστά τους, θα την έχουν χάσει για πάντα!

Νίκος Τσούλιας, φιλόλογος, συγγραφέας
Απόσπασμα-διασκευή

Ηλεκτρονική διεύθυνση: <https://www.fractalart.gr/goneis-kai-ekpaideytikoi-apananti-stin-efiveia/>

A.I.1. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι **ορθό ή λάθος**, γράφοντας στο τετράδιο απαντήσεων δίπλα από τον αριθμό της κάθε πρότασης, τη λέξη «ορθό» ή «λάθος».

- i. Το πιο πάνω κείμενο εστιάζει στη γλώσσα των νέων.
- ii. Σύμφωνα με τον συντάκτη, οι έφηβοι δεν ακούνε τη γνώμη των μεγάλων.
- iii. Στη δεύτερη παράγραφο (2^η) ο συγγραφέας περικλείει σε διπλές παύλες τη φράση – στο φανταστικό πεδίο του εφήβου αυτό θεωρείται δεδομένο – γιατί επιθυμεί να δώσει έμφαση στο νόημα που περικλείει.
- iv. Στην τελευταία παράγραφο του κειμένου ο συντάκτης κάνει επίκληση στο συναίσθημα του αναγνώστη χρησιμοποιώντας συναισθηματικά φορτισμένο λεξιλόγιο.

(μονάδες 4)

Απάντηση:

- i. ΛΑΘΟΣ
- ii. ΛΑΘΟΣ
- iii. ΟΡΘΟ
- iv. ΟΡΘΟ

(4X1= 4 μονάδες)

A.I.2. Να γράψετε περίληψη του κειμένου, έκτασης 120-140 λέξεων. Το κείμενό σας πρόκειται να δημοσιευτεί στη στήλη της μαθητικής εφημερίδας του σχολείου σας με θέμα: «Προβλήματα των Νέων».

(μονάδες 8)

Μονάδες περιεχομένου: (6 μονάδες)

Αναμένεται να γίνει αναφορά στα εξής σημεία: Επικοινωνιακό πλαίσιο: **(0,5 μονάδα)** [Κειμενικό είδος: άρθρο], [συγγραφέας: Νίκος Τσούλιας], [τίτλος: *Γονείς και εκπαιδευτικοί απέναντι στην εφηβεία*], [θέμα: βασικές αρχές αντιμετώπισης της εφηβείας], [τόπος δημοσίευσης: ηλεκτρονική εφημερίδα fractal].

Σημείωση:

Αναφορά σε δύο (2) τουλάχιστον στοιχεία: δίνεται 0,5 μονάδα.

Αναφορά σε ένα (1) στοιχείο: μηδέν (0) μονάδες

Πρώτη παράγραφος:

- Βασικές αρχές αντιμετώπισης της εφηβείας από τους γονείς και τους εκπαιδευτικούς

(σημείο 1X0,5=0,5 μονάδα)

Δεύτερη παράγραφος:

- Ο διάλογος ως βασική επιδίωξη αντιμετώπισης των εφήβων
- Σεβασμός απέναντι στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εφήβων

(σημεία 2Χ0,75=1,5 μονάδα)

Τρίτη παράγραφος:

- Οι επιπτώσεις της βίαιης καταστολής των λογικών επιθυμιών των εφήβων
- Ορμητικότητα: απόρροια των βιολογικών και των πνευματικών αλλαγών αλλά και του πάθους για ζωή και ανεξαρτησία

(σημεία 2Χ0,75=1,5 μονάδα)

Τέταρτη παράγραφος:

- Καλλιέργεια βασικού αξιακού πεδίου
- Ανάγκη εφήβων για ύπαρξη σταθερών σημείων και αναφορών

(σημεία 2Χ0,75=1,5 μονάδα)

Πέμπτη παράγραφος:

- Εφηβεία όμορφη περίοδος με θετικές και αρνητικές όψεις

(σημείο 1Χ0,5=0,5 μονάδα)

Μονάδες Δομής-Έκφρασης: 2 μονάδες

- Χρήση συνδετικών λέξεων - αλληλουχία - συλλογιστική του κειμένου. Αν απλώς αντιγράφονται σημεία του κειμένου και αραδιάζονται ασύνδετα, δίνονται για τη δομή: **0 μονάδες**.
- Χρήση κατάλληλου λεξιλογίου, έκφραση-σύνταξη.

Βασικές επισημάνσεις:

- Για απλή αντιγραφή, χωρίς τη χρήση διαρθρωτικών λέξεων: αφαιρούνται **4 μονάδες**.
- Υπέρβαση ορίου λέξεων (πέραν των 170): αφαιρείται **1 μονάδα**.
- Πέραν των 200 λέξεων: αφαιρούνται **4 μονάδες**

A.I.3. Στη δεύτερη (2^η) παράγραφο «Ο διάλογος και όχι ο μονόλογος... σωστή αντιμετώπιση της εφηβείας» ο συγγραφέας υποστηρίζει ότι **ο σεβασμός των μεγάλων απέναντι στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εφήβων και η έμπρακτη αναγνώριση του δικαιώματος να έχουν άποψη είναι συστατικός παράγοντας για την όποια σωστή αντιμετώπιση της εφηβείας**. Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με την πιο πάνω άποψη; Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με **δύο (2)** επιχειρήματα.

(Έκταση:60-80 λέξεις)
(μονάδες 4)

Ενδεικτική απάντηση:

Συμφωνώ:

- Είναι πολύ σημαντικό οι μεγαλύτεροι σε ηλικία να επιδεικνύουν σεβασμό απέναντι στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των νέων, να αποδέχονται την ιδιαίτερη φύση τους, να μην τους κοροϊδεύουν, ούτε να ντρέπονται για τα παιδιά τους.

- Οι μεγαλύτεροι σε ηλικία θα πρέπει να σέβονται την άποψη των νέων, έστω και αν διαφωνούν, οι νέοι έχουν δικαίωμα στην έκφραση των απόψεών τους.
- Ο σεβασμός οδηγεί σε ουσιαστική επικοινωνία, αφού δύναται να οδηγήσει σε διάλογο και σε συνεργασία για μια γόνιμη αντιμετώπιση της εφηβείας.
- Γίνεται δεκτή οποιαδήποτε άλλη τεκμηριωμένη και ορθώς διατυπωμένη άποψη.

(2Χ2= 4 μονάδες)

A.I.4. Να γράψετε **έναν (1)** τρόπο ανάπτυξης της τέταρτης (4^{ης}) παραγράφου του κειμένου: «Οφείλουμε να καλλιεργούμε ... σταθερών σημείων και αναφορών».
Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 3)

Τρόπος ανάπτυξης τέταρτης παραγράφου:

- Με αιτιολόγηση (**μονάδα 1**)

Τεκμηρίωση απάντησης:

- Στη θεματική πρόταση διατυπώνεται η θέση-άποψη ότι οφείλουμε να καλλιεργούμε με επιμονή και υπομονή το βασικό παιδαγωγικό αξιακό πεδίο (σεβασμός στον άλλο, αλληλεγγύη, αγάπη για τον άνθρωπο, φιλεργατικότητα, αγωνιστική στάση ζωής κ.λπ.)
- Στις λεπτομέρειες αιτιολογείται η πιο πάνω θέση-άποψη με συγκεκριμένα επιχειρήματα:

Ακόμα και αν υπάρχει εναντίωση στην προσπάθειά μας, εμείς οφείλουμε με συνετό και ήπιο τρόπο να επιμένουμε διαμορφώνοντας πάντα το κατάλληλο κλίμα. Οι έφηβοι δείχνουν ότι δεν ακούνε τη γνώμη των μεγάλων αλλά ουσιαστικά συμβαίνει το αντίθετο, ειδικά όταν νιώθουν ότι η γνώμη των μεγάλων δεν είναι απόρροια μόνο της λογικής αλλά είναι και κατάθεση ψυχής και εκδήλωση αγάπης και σεβασμού. Μπροστά στην αβεβαιότητα του μέλλοντος οι έφηβοι έχουν την ανάγκη – ανεξάρτητα αν το ομολογούν ή όχι – σταθερών σημείων και αναφορών.

(σημείο 1Χ2=2 μονάδες)

- Με παραδείγματα (**μονάδα 1**)

Τεκμηρίωση απάντησης:

Στη θεματική πρόταση διατυπώνεται η θέση-άποψη ότι οφείλουμε να καλλιεργούμε με επιμονή και υπομονή το βασικό παιδαγωγικό αξιακό πεδίο, η οποία στηρίζεται και με παραδείγματα: (σεβασμός στον άλλο, αλληλεγγύη, αγάπη για τον άνθρωπο, φιλεργατικότητα, αγωνιστική στάση ζωής κ.λπ.) και στις λεπτομέρειες παρατίθενται στοιχεία-παραδείγματα, τα οποία διασαφηνίζουν τη θέση αυτή: *οφείλουμε με συνετό και ήπιο τρόπο να επιμένουμε διαμορφώνοντας πάντα το κατάλληλο κλίμα, ειδικά όταν νιώθουν ότι η γνώμη των μεγάλων δεν είναι απόρροια μόνο της λογικής αλλά είναι και κατάθεση ψυχής και εκδήλωση αγάπης και σεβασμού, μπροστά στην αβεβαιότητα του μέλλοντος οι έφηβοι έχουν την ανάγκη – ανεξάρτητα αν το ομολογούν ή όχι – σταθερών σημείων και αναφορών.*

(σημείο 1Χ2=2 μονάδες)

- Με συνδυασμό μεθόδων (αιτιολόγηση-παραδείγματα) **(μονάδα 1)**

Τεκμηρίωση απάντησης:

Ένα στοιχείο από τον κάθε τρόπο ανάπτυξης

(σημεία 2X1=2 μονάδες)

A.I.5. Στη δεύτερη (2^η) παράγραφο του κειμένου ο συγγραφέας κάνει χρήση της μεταφορικής/συνυποδηλωτικής γλώσσας. Αφού αναφέρετε **ένα (1)** παράδειγμα, να εξηγήσετε ποιον σκοπό του συγγραφέα εξυπηρετεί δίνοντας **δύο (2)** στοιχεία. **(μονάδες 3)**

Φράσεις οι οποίες χρησιμοποιούνται με μεταφορική / συνυποδηλωτική σημασία:

- *εμείς οφείλουμε να καλλιεργούμε τη διαλογική συζήτηση ήπια και διαλεκτικά,*
- *έχει εισέλθει στον κόσμο των μεγάλων -στο φανταστικό πεδίο του εφήβου,*

(σημείο 1X1=1 μονάδα)

Σκοπός:

- Να προκαλέσει το ενδιαφέρον/την ευαισθητοποίηση του δέκτη.
- Να προσδώσει ζωντάνια και παραστατικότητα στο κείμενο.
- Να κάνει επίκληση στο συναίσθημα του δέκτη (δημιουργία εικόνας).
- Να προσδώσει λογοτεχνική χροιά.

Άλλη πιθανή απάντηση, επαρκώς αιτιολογημένη.

(σημεία 2 X1= 2 μονάδες)

A.I.6. Να ξαναγράψετε τις παρακάτω προτάσεις, αντικαθιστώντας καθεμία από τις υπογραμμισμένες λέξεις με **μία (1) συνώνυμή** της, χωρίς να αλλάξετε τον γραμματικό της τύπο και το νόημα της πρότασης:

α. Ο διάλογος και όχι ο μονόλογος από την πλευρά των μεγάλων είναι βασική επιδίωξη.

β. ...η γνώμη των μεγάλων δεν είναι απόρροια μόνο της λογικής ...

(μονάδες 4)

α. **επιδίωξη: σκοπός, στόχος, πρόθεση, βλέψη**

β. **απόρροια: αποτέλεσμα, συνέπεια, επακόλουθο, κατάληξη, έκβαση**

(2X2= 4 μονάδες)

Σημείωση:

1. Για ορθογραφικό λάθος: αφαίρεση **0,5** μονάδας
2. Για λανθασμένο γραμματικό τύπο: αφαίρεση **0,5** μονάδας
3. Αν υπάρχουν και τα δύο πιο πάνω είδη λαθών στην ίδια λέξη: αφαίρεση **0,5** μονάδας
4. Σε περίπτωση που θα εντοπιστεί και άλλη λέξη που ευσταθεί ως συνώνυμο οι βαθμολογητές/τριες καλούνται να τη δεχτούν, εφόσον μπορούν να τεκμηριώσουν επιστημονικά την άποψή τους, με βάση έγκυρα λεξικά.

A.I.7. Να γράψετε **ένα (1)** παράγωγο ουσιαστικό και **ένα (1)** παράγωγο επίθετο για το καθένα από τα πιο κάτω ρήματα (να διευκρινίσετε ποιο είναι το ουσιαστικό και ποιο είναι το επίθετο στο τετράδιο απαντήσεών σας).

ΡΗΜΑ	ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟ	ΕΠΙΘΕΤΟ
αποτελούν	αποτέλεσμα	αποτελεσματικός,-ή,-ό
θεωρείται	θεωρία, θεώρηση, θεωρείο	θεωρητικός,-ή,-ό

(μονάδες 4)

(παράγωγα ουσιαστικά 2 Χ1=2 μονάδες)

(παράγωγα επίθετα 2 Χ1=2 μονάδες)

Σημείωση:

1. Για ορθογραφικό λάθος: αφαίρεση 0,5 μονάδας

A.II. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΓΡΑΠΤΟΥ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 40)

«...Ο διάλογος και όχι ο μονόλογος από την πλευρά των μεγάλων είναι βασική επιδίωξη. Ακόμα και αν ο έφηβος αρκείται στον μονόλογο, εμείς οφείλουμε να καλλιεργούμε τη διαλογική συζήτηση ήπια και διαλεκτικά ...»

Σε άρθρο σας που πρόκειται να δημοσιευθεί στη μαθητική εφημερίδα του σχολείου σας, αφού εξηγήσετε σε συντομία το χάσμα γενεών, να εισηγηθείτε τουλάχιστον **δύο (2)** τρόπους ενδυνάμωσης των σχέσεων εφήβων και ενηλίκων.

(Έκταση: 250-300 λέξεις)

Σημείωση: Δεν επιτρέπεται να αναφέρετε το ονοματεπώνυμό σας ή οποιοδήποτε άλλο στοιχείο, το οποίο μπορεί να αποκαλύψει την ταυτότητά σας. Ο τίτλος του άρθρου σας είναι: **«Μπορεί το χάσμα γενεών να γεφυρωθεί;» και δεν χρειάζεται να τον γράψετε εκ νέου.**

A. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ (12 μονάδες)

Πρόλογος: 1,5 μονάδα

Κύριο Μέρος: 9 μονάδες

Επίλογος: 1,5 μονάδα

Πρόλογος: 1,5 μονάδα

- Καθορισμός του θέματος του άρθρου και σύντομος σχολιασμός του τίτλου.

Κύριο μέρος: 9 μονάδες

Πρώτο ζητούμενο:

Αναμένεται από τους/τις μαθητές/τριες να εξηγήσουν εν συντομία το χάσμα γενεών.

Ενδεικτικά:

- Με τον όρο χάσμα των γενεών υποδηλώνονται οι διαφορές που χωρίζουν δύο επάλληλες γενιές, τη γενιά των μεγαλύτερων σε ηλικία, που βρίσκεται στο προσκήνιο της κοινωνικής δραστηριότητας, και τη γενιά που ετοιμάζεται να τη

διαδεχτεί. Οι διαφορές αυτές αναφέρονται στην αντίληψη του κόσμου, στο νόημα της ζωής, στο κύρος των αξιών, στους τρόπους της καθημερινής συμπεριφοράς. Ο όρος από μόνος του υποδηλώνει το κενό που υπάρχει πολύ συχνά ανάμεσα στις δύο γενεές, ένα κενό που μοιάζει με χάσμα, με γκρεμό αγεφύρωτο.

- Οι διαφορές που χωρίζουν τις δύο γενιές, οι διαφορετικές αντιλήψεις για τον κόσμο, για το νόημα της ζωής, για το κύρος των αξιών, οδηγούν σε συναισθηματική και πνευματική αποξένωση τις δύο γενιές.
- Φαινόμενο με διαχρονική παρουσία στην ιστορία του ανθρώπου, πάντα υπήρχε, γιατί έτσι είναι πλασμένη η φύση του ανθρώπου, να διαφοροποιείται με τα χρόνια. Ο Αριστοφάνης στην κωμωδία του «Νεφέλαι» κάνει λόγο για ανάρμοστη συμπεριφορά των νέων προς τους γονείς και τους μεγαλύτερους τους. Σήμερα όμως είναι ακόμα μεγαλύτερο ή πιο φανερό, εξαιτίας του σύγχρονου τρόπου ζωής.
- Εκδήλωση μέσω της αλληλοκριτικής, των διαφωνιών και των κατηγοριών ανάμεσα στις διαφορετικές γενιές, των συγκρούσεων εξαιτίας του διαφορετικού τρόπου καθημερινής ζωής, χλευασμός, θράσος, στείρα αμφισβήτηση, ρήξη, αποξένωση.

(σημείο1 X 3= 3 μονάδες)

Δεύτερο Ζητούμενο:

Αναμένεται από τους/τις μαθητές/τριες να παρουσιάσουν επαρκώς τουλάχιστον **δύο (2)** τρόπους ενδυνάμωσης των σχέσεων εφήβων και ενηλίκων.

Ενδεικτικά:

- Διάλογος
- Αμοιβαίος σεβασμός και εμπιστοσύνη, ανεκτικότητα και αγάπη, αναγνώριση πως η κάθε πλευρά έχει το δικό της μερίδιο στο δίκαιο.
- Καλλιέργεια παιδαγωγικών αξιών.
- Να αποβάλουν οι μεγαλύτεροι την υπερβολική συντηρητικότητα αλλά και οι νεότεροι την άκριτη και αδιάλλακτη αμφισβήτηση.
- Να κατανοήσουν οι πιο έμπειροι τα προβλήματα που ταλανίζουν τη νεανική ζωή (αβεβαιότητα για το μέλλον, καθημερινός αγώνας για μόρφωση, δυσκολία για εξεύρεση βιοποριστικής εργασίας).
- Εμπιστοσύνη των μεγαλύτερων στους νεότερους με εκχώρηση σε αυτούς αρμοδιοτήτων και ευθυνών.
- Άσκηση αυτοκριτικής και αυτοελέγχου από τις δύο μεριές, αμοιβαία παραδοχή των σφαλμάτων, χωρίς εγωισμό.
- Επιμόρφωση των γονέων για τις νέες συνθήκες ζωής και τα προβλήματα της εφηβείας.

(σημεία 2 X3 = 6 μονάδες)

Επίλογος: (1,5 μονάδα)

Συμπέρασμα/ανακεφαλαίωση

Βασικές επισημάνσεις:

1. Υπέρβαση ορίου λέξεων (πέραν των 380 λέξεων): αφαιρούνται **δύο μονάδες**.
2. Γίνεται αποδεκτή οποιαδήποτε άποψη –που δεν καταγράφεται πιο πάνω– αρκεί να είναι επαρκώς τεκμηριωμένη.
3. Αν ο/η μαθητής/τρια δεν αναπτύξει τεκμηριωμένα τα σημεία αυτά, αλλά τα παρουσιάσει με συντομία, θα δοθούν σε κάθε ζητούμενο οι μισές μονάδες.

B. ΔΟΜΗ (12 μονάδες)

- Εξωτερικά δομικά στοιχεία άρθρου (πρόλογος, κύριο μέρος, επίλογος): **(2 μονάδες)**
- Δομή αποδεικτικού λόγου (θέση, υποστήριξη, συμπέρασμα): **(4 μονάδες)**
- Δομή παραγράφων: **(2 μονάδες)**
- Αλληλουχία ιδεών και σύνδεσή τους: **(4 μονάδες)**

Γ. ΕΚΦΡΑΣΗ (12 μονάδες)

- Σαφήνεια-σύνταξη: **(4 μονάδες)**
- Ακριβολογία-επιλογή κατάλληλου λεξιλογίου: **(4 μονάδες)**
- Ύφος ανάλογο του κειμενικού είδους: **(4 μονάδες)**

Δ. ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ (4 μονάδες)

- Ορθή χρήση γραμματικών κανόνων
- Για κάθε 5 ορθογραφικά/γραμματικά λάθη αφαιρείται **1 μονάδα**
- Απουσία τονισμού: αφαίρεση **1 μονάδας**

ΜΕΡΟΣ Β΄: ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

(ΜΟΝΑΔΕΣ 30)

I. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

B. Κορνάρος, *Ερωτόκριτος* Γ΄, στ. 1393-1446

Παρακαλώ, θυμού καλά, ό,τι σου λέγω τώρα
κι ογλήγορα μισεύγω σου, μακραίνω από τη χώρα
κι ας τάξω ο κακορίζικος, πως δε σ' είδα ποτέ μου 1395
μα ένα κερίν αφτούμενον εκράτουν κ' ήσβησέ μου.
Μα όπου κι αν πάγω, όπου βρεθώ και τον καιρό που ζήσω,
τάσσω σου άλλη να μη δω μηδέ ν' αναντρανίσω·
κάλλιά 'χω εσέ με θάνατο παρ' άλλη με ζωή μου,
για σέναν εγεννήθηκε στον κόσμο το κορμί μου. 1400
Οι ομορφιές σου έτοιμας λογής το φως μου ετριγυρίσα
κ' έτοιμας λογής οι ερωπιές εκεί σ' εσγουραφίσα,
που σ' όποιον τόπο κι α στραφώ, τα μάτια όπου γυρίσου,
πράμα άλλο δεν μπορώ να δω παρά τη σόρησή σου.
Κι ας είσαι εις τούτο θαρρετή πως όντεν αποθαίνω, 1405
χαιρετισμό να μου 'πεμπες την ώρα κείνη γιαίνω».

[...]

Αρετούσα

«Τα λόγια σου, Ρωτόκριτε, φαρμάκιν εβαστούσα
κι ουδ' όλπιζα ουδ' ανίμενα τ' αφτιά μου ό,τι σ' ακούσα.
Ίντά 'ναι τούτα τά μιλείς κι ο νους σου πώς τα βάνει,
πού τα 'βρε αυτάνα η γλώσσα σου οπού μ' αναθιβάνει;
Και πώς μπορεί τούτη η καρδιά που με χαρά μεγάλη 1415
στη μέση της εφύτεψε τα νόστιμά σου κάλλη
και θρέφει σε καθημερινό, στα σωθικά ριζώνεις,
ποτίζει σε το αίμα τση κι ανθείς και μεγαλώνεις
κι ως σ' έβαλε, σ' εκλείδωσε, δε θέλει πλιο ν' ανοίξει
και το κλειδίν ετσάκισεν άλλης να μη σε δείξει, 1420
και πώς μπορεί άλλο δεντρόν, άλλοι βλαστοί κι άλλα άθη,
μέσα της πλιο να ριζωθούν, που το κλειδίν εχάθη;
Σγουραφιστή σ' όλο το νουν έχω τη στόρησή σου
και δε μπορώ άλλη πλιο να δω παρά την εδική σου·
χίλιοι σγουράφοι να βρεθού, με τέχνη, με κοντύλι 1425
να θε να σγουραφίσουσι μάτια άλλα κι άλλα χείλη,
τη στόρησή σου ως τηνε δου, χάνεται η μάθησή τως,
γιατί καλλιιά 'ναι η τέχνη μου παρά την εδική τως.
Εγώ, όντε σ' εσγουράφισα, ήβγαλα απ' την καρδιά μου
αίμα και με το αίμα μου εγίνη η σγουραφιά μου· 1430
κι όποια με το αίμα της καρδιάς μια σγουραφιά τελειώσει,
κάνει την όμορφη πολλά κι ουδέ μπορεί να λειώσει·
πάντά 'ναι η σάρκα ζωντανή, καταλυμό δεν έχει
και ποιος να κάμει σγουραφιά πλιο σαν εμέ κατέχει; [...]
Λοιπό μη βάλεις λογισμό σ' έτοια δουλειά, να ζήσεις,
δε σ' απαρνούμαι εγώ ποτέ κι ουδέ κ' εσύ μ' αφήσεις.
Κι ο κύρης μου όντε βουληθεί και θε να με παντρέψει
και δω πως γάμο κτάσσεται και το γαμπρό γυρέψει,
κάλλια θανάτους εκατό την ώρα θέλω πάρει, 1445
άλλος παρά ο Ρωτόκριτος γυναίκα να με πάρει.

Ερώτηση Β1

α) Να προσδιορίσετε την υπόσχεση που δίνει ο Ερωτόκριτος στην Αρετούσα και να αναφέρετε **δύο (2)** διαβεβαιώσεις με τις οποίες τονίζει ότι δεν πρόκειται να παραβεί την υπόσχεσή του. **(μονάδες 6)**

Ενδεικτική απάντηση:

Υπόσχεση: όπου κι αν πάει και όσο κι αν ζήσει, εκεί που θα βρίσκεται, δεν θα γυρίσει να κοιτάξει άλλη γυναίκα («Μα όπου κι αν πάγω, όπου βρεθώ και τον καιρό που ζήσω,/τάσσω σου άλλη να μη δω μηδέ ν' αναντρανίσω») **(2 μονάδες)**

Διαβεβαιώσεις: (σημεία 2Χ2 = 4 μονάδες)

- τονίζει την αιώνια αγάπη που νιώθει για αυτή («κάλλιά 'χω εσέ με θάνατο παρ' άλλη με ζωή μου,/για σέναν εγεννήθηκε στον κόσμο το κορμί μου.»)
- όπου κι αν στρέψει τα μάτια του βλέπει αυτήν («που σ' όποιον τόπο κι α στραφώ, τα μάτια όπου γυρίσου,/πράμα άλλο δεν μπορώ να δω παρά τη στόρησή σου»)
- δηλώνει πως τη στιγμή που θα πεθάνει, ένας δικός της χαιρετισμός θα τον ζωντανέψει («Κι ας είσαι εις τούτο θαρρητή πως όντεν αποθαίνω,/χαιρετισμό να μου 'πεμπες την ώρα κείνη γιαίνω».)

β) Να σχολιάσετε το περιεχόμενο της απάντησης της Αρετούσας στα λεγόμενα του Ερωτόκριτου και να εντοπίσετε **δύο (2)** ποιητικές εικόνες με τις οποίες αποδίδεται ο έρωτάς της.

(μονάδες 6)

Ενδεικτική απάντηση:

Αντίδραση: (σημεία 2Χ2 = 4 μονάδες)

- εκφράζει την απογοήτευσή της για τον τρόπο που την αντιμετώπισε ο Ερωτόκριτος και δηλώνει ότι ουδέποτε έλπιζε να ακούσει ό,τι άκουσε από αυτόν
- προσπαθεί να αντιληφθεί καλύτερα την αντίδρασή του
- επιχειρεί να περιγράψει την αληθινή αγάπη που νιώθει η ίδια προσωπικά γι' αυτόν
- διαβεβαιώνει μέσα από εικόνες και μεταφορές την έντονη αγάπη της προς τον Ερωτόκριτο και την αιώνια πίστη της προς αυτόν

Εικόνες: (εικόνες 2Χ1 = 2 μονάδες)

- βλαστός που φύτεψε στην καρδιά της και που καθημερινά ριζώνει και μεγαλώνει, αφού τρέφεται από την ίδια («Και πώς μπορεί τούτη η καρδιά που με χαρά μεγάλη / στη μέση της εφύτεψε τα νόστιμά σου κάλλη / και θρέφει σε καθημερινό, στα σωθικά ριζώνεις, / ποτίζει σε το αίμα τση κι ανθείς και μεγαλώνεις»)
- το κλειδί με το οποίο έχει κλειδώσει την καρδιά της έχει πλέον χαθεί, με αποτέλεσμα άλλη γυναίκα να μην μπορέσει ποτέ να δει και να αγαπήσει τον Ερωτόκριτο («κι ως σ' έβαλε, σ' εκλείδωσε, δε θέλει πλιο ν' ανοίξει / και το κλειδίν ετσάκισεν άλλης να μη σε δείξει»).
- «και πώς μπορεί άλλο δεντρόν, άλλοι βλαστοί κι άλλα άθη, / μέσα της πλιο να ριζωθούν, που το κλειδίν εχάθη;»
- η εικόνα του Ερωτόκριτου που υπάρχει στο μυαλό της έγινε με το ίδιο της το αίμα που έβγαλε από την καρδιά της («Εγώ, όντε σ' εσγουράφισα, ήβγαλα απ' την καρδιά μου / αίμα και με το αίμα μου εγίνη η σγουραφιά μου/ κι όποια με το αίμα της καρδιάς μιά σγουραφιά τελειώσει/κάνει την όμορφη πολλά κι ουδέ μπορεί να λειώσει»)

II. ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΔΙΔΑΓΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A. Κάλβος, «Ο Φιλόπατρις» (Απόσπασμα)

α´

Ω φιλόπατρι πατρίς,
ω θαυμασία νήσος,
Ζάκυνθε· συ μου έδωκας
την πνοήν, και του Απόλλωνος
τα χρυσά δώρα!

[...]

ιγ´

Της Ζακύνθου τα δάση,
και τα βουνά σκιώδη,
ήκουον ποτέ σημαίνοντα
τα θεία της Αρτέμιδος
αργυρά τόξα.

ιδ´

Και σήμερον τα δένδρα,
και τας πηγάς σεβάζονται
δροσεράς οι ποιμένες·
αυτού πλανώνται ακόμα
οι Νηρηίδες.

ιε´

Το κύμα ιόνιον πρώτον
εφίλησε το σώμα·
πρώτοι οι ιόνιοι Ζέφυροι
εχάιδευσαν το στήθος
της Κυθереίας.

[...]

ιζ´

Φιλεί το ίδιον κύμα,
οι αυτοί χαΐδεύουν Ζέφυροι
το σώμα και το στήθος
των λαμπρών Ζακυνθίων,
άνθος παρθένων.

ιη´

Μοσχοβολάει το κλίμα σου,
ω φιλόπατρι πατρίς μου,
και πλουτίζει το πέλαγος
από την μυρωδιαν
των χρυσών κίτρων.

[...]

κβ´

Είσαι ευτυχής· και πλέον
σε λέγω ευτυχεστέραν,
ότι συ δεν εγνώρισας
ποτέ την σκληράν μάστιγα
εχθρών, τυράννων.

κγ´

Ας μη μου δώση μοίρα μου
εις ξένην γην τον τάφον·
είναι γλυκός ο θάνατος
μόνον όταν κοιμώμεθα
εις την πατρίδα.

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Θ. Πιερίδης, *Κυπριακή συμφωνία* (Απόσπασμα)

III

[...] Ξέρουμε πως αυτό το σκελετωμένο τοπίο
είναι δικό μας.

Ξέρουμε πως αυτό το χωματένιο φτωχόσπιτο
αυτές οι γονατισμένες φραγκοσυκιές
με τη σκόνη στα φύλλα τους, με τις σαύρες στα πόδια τους,
είναι δικά μας.

Αυτό το μοναχικό κυτταρίσσι

5

σα δωρική κολόνα μέσα στου κάμπου τη γυμνότητα
αυτές οι λεύκες, ωσάν πράσινες κραυγές
κάτω απ' τον άσπρον ήλιο 10
ωσάν ποτάμια κάθετα μεσ' στο φρυγμένο αγέρα
αυτή η κάππαρη που αρπάχτηκε στο φρύδι του εγκρεμού σαν τρομαγμένη
αυτά τα χώματα τ' αχαμνά*
αυτοί οι ξεροπόταμοι που ακινητούνε πετρωμένοι 15
έρημοι μέσα στις μεγάλες ερημιές
είναι δικά μας. [...]

Κείμενα Κυπριακής Λογοτεχνίας, Τόμος Β', ΥΠΠ, ΠΙ, ΥΑΠ, Λευκωσία 2012, σ. 51.

*φρυγμένο: ξεροψημένο

*αχαμνά: αδύνατα

Ερώτηση Β2

α) i Να προσδιορίσετε **τέσσερα (4)** χαρακτηριστικά του τοπίου, όπως περιγράφονται στο κάθε ένα από τα δύο πιο πάνω ποιήματα και
ii να αναφέρετε **δύο (2)** κοινά εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιούνται στα δύο ποιήματα για την περιγραφή του τοπίου. Δικαιολογήστε με αναφορά στα κείμενα.

(μονάδες 6)

Ενδεικτική απάντηση:

Περιγραφή τοπίου:

«Ο φιλόπατρις»:

- τα δάση, και τα βουνά σκιώδη
- πηγές δροσεράς
- Το κύμα ιόνιον πρώτον
- πρώτοι οι ιόνιοι Ζέφυροι
- Μοσχοβολάει το κλίμα σου
- μυρωδιαν των χρυσών κίτρων

Κυπριακή συμφωνία:

- σκελετωμένο τοπίο
- χωματένιο φτωχόσπιτο
- γονατισμένες φραγκοσυκιές / σκόνη στα φύλλα τους, με τις σαύρες στα πόδια τους
- μοναχικό κυπαρίσσι
- κάμπου τη γυμνότητα
- λεύκες, κάτω απ' τον άσπρον ήλιο
- η κάππαρη στο φρύδι του εγκρεμού
- χώματα τ' αχαμνά
- ξεροπόταμοι που ακινητούνε πετρωμένοι
- μεγάλες ερημιές

(4 σημεία από κάθε ποίημα Χ0,5 = 4 μονάδες)

Κοινά εκφραστικά μέσα: (2 X 1= 2 μονάδες)

α) εικόνες: οποιαδήποτε αναφορά σε εικόνα

β) μεταφορές: π.χ. γονατισμένες φραγκοσυκιές, μοναχικό κυπαρίσσι

Το κύμα ιόνιον πρώτον εφίλησε το σώμα·

πρώτοι οι ιόνιοι Ζέφυροι εχάιδευσαν το στήθος

γ) χρήση επιθέτου: π.χ. σκιώδη, δροσεράς, σκελετωμένο, χωματένιο

β) Να σχολιάσετε τη στάση του ποιητικού υποκειμένου απέναντι στην πατρίδα του, όπως παρουσιάζεται στα ποιήματα «Ο Φιλόπατρις» και *Κυπριακή συμφωνία*. Να τεκμηριώσετε την απάντησή σας.

(μονάδες 4)

Ενδεικτική απάντηση:

Μέσα από τη λεπτομερή περιγραφή της φύσης σε κάθε ποίημα το ποιητικό υποκείμενο δεν παρουσιάζει απλώς τον τόπο του, αλλά τον εξυμνεί εκφράζοντας με αυτόν τον τρόπο τον αντίκτυπο που έχει αυτό στην ψυχή του. Στο ποίημα «Ο Φιλόπατρις» τα αισθήματα φιλοπατρίας προβάλλονται μέσα από την έκφραση της ευγνωμοσύνης και του θαυμασμού του ποιητικού υποκειμένου απέναντι στην πατρίδα του. Η κορύφωση αυτής της αγάπης φαίνεται έκδηλα στην τελευταία στροφή στην οποία ο ποιητής εκφράζει την επιθυμία να πεθάνει και να ταφεί στην πατρίδα του. Στο ποίημα *Κυπριακή συμφωνία* η αγάπη του ποιητή απέναντι στο τραχύ και άνυδρο τοπίο, όπως ρεαλιστικά το αποτυπώνει, εκφράζεται έντονα από τη δήλωση της εντοπιότητας και ιθαγένειας («δικό μας»), κάτι το οποίο ενισχύει και την αγωνιστική του διάθεση. Ο απλός άνθρωπος, ταυτισμένος με το χώμα και τη μοίρα της πατρίδας του, καλείται να την υπερασπιστεί ενάντια σε όλους όσοι την επιβουλεύονται.

III. ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Εμ. Ροίδης, *Μονόλογος Ευαισθήτου*

Μεγάλη δυστυχία είναι να έχει κανείς πολύ καλή καρδιά. Το ηξεύρω εκ πείρας, διότι μ' έκαμεν ο Θεός παραπολύ ευαίσθητον. Δεν ημπορώ να ιδώ άνθρωπον να πάσχει και να κλαίει χωρίς να γίνουν τα νεύρα μου άνω κάτω, ούτε να ενοήσω πώς κατορθώνουν άλλοι να παρευρίσκωνται εις λυπηρά θεάματα. Αν τύχει ν' αποθάνει γνώριμός των, τρέχουν εις την κηδείαν, ακόμη και αν χιονίζει. Αλλ' εγώ δεν ημπορώ να ιδω αποθαμένον άνθρωπον όπου ε γνώρισα ζωντανόν, χωρίς να με ταράξει η σκέψις ότι κι εγώ θα αποθάνω. Έπειτα, αν οι συγγενείς του εφάνιντο φρόνιμοι και παρηγορημένοι, τούτο θα μ' επείραζε, διότι δεν αγαπώ τους εγωιστάς· αν πάλιν έκλαιαν και εθρήνουν, το θέαμα θα μου έκοπτε την όρεξιν ή θα εχαλούσε την χώνεψίν μου.

Το στομάχι μου είναι κι εκείνο ευαίσθητο και δύο πράγματα δεν ημπορεί να χωνέψει, τον αστακόν και τας συγκινήσεις. Τας συγκινήσεις εύκολον είναι να τας αποφύγω· να μη τρώγω όμως αστακόν θα ήτο θυσία τόσοσ μεγάλη, ώστε μου συμβαίνει πολλές φορές να ξεχάσω

πως είναι βαρυστόμαχος και να θυμηθώ ότι πρέπει κανείς να συγχωρεί εις όσους αγαπά τα ελαττώματά των.

Άλλο πράγμα όπου δεν ημπορώ να καταλάβω είναι να υπάρχουν άνθρωποι τόσο σκληρόκαρδοι, ώστε να δέχονται να παρασταθούν φίλοι των εις μονομαχίαν. Αλλ' εγώ είμαι ευαίσθητος, και μόνη η ιδέα ότι ημπορεί ο φίλος μου ή και ο αντίπαλος του να πάθει, με κάμνει ν' ανατριχιάζω· προ πάντων όταν συλλογίζομαι ότι την ημέραν της μονομαχίας πρέπει να σηκωθώ εις τας επτά, ας είναι καιρός άσχημος, να χασομερέψω εις τρεχάματα, συνεντεύξεις και συντάξεις πρωτοκόλλων, και ίσως να πληρώσω και αμαξιάτικα με κίνδυνον να τα χάσω, αν τύχει. Θεός φυλάξει, ο φίλος μου να σκοτωθεί.

Μεγάλη πρέπει να είναι η αναισθησία και εκείνων όπου δανείζουν εις τους φίλους των χρήματα, χωρίς να συλλογισθούν ότι ενδέχεται να μη δυνηθεί να τα αποδώσει εις την προθεσμίαν, να τους εντρέπεται και να τους αποφεύγει. Τούτο ημπορεί να φανεί μικρόν κακόν εις όσους δεν έχουν καρδίαν, αλλ' η ιδική μου θα ερραγίζετο, αν παλαιός μου φίλος, μ' απαντούσεν εις τον δρόμον και εκαμώνετο πως δεν με είδεν. Αυτός είναι ο λόγος που μ' έκαμε να πάρω την απόφασιν να μη δανείσω ποτέ εις φίλον μου εκατόν δραχμάς, έστω και αν πρόκειται να σωθεί με αυτάς η τιμή και η ζωή του. Παρά να τον ίδω αχάριστον, καλύτερα να τον κλάψω αποθαμένον, αφού μάλιστα θα μ' εμπόδιζεν η ευαισθησία μου να υπάγω εις την κηδεία του. [...]

Ερώτηση Β3

α) Ο τίτλος του κειμένου είναι ειρωνικά φορτισμένος. Να τεκμηριώσετε αυτή τη διαπίστωση με **δύο (2)** στοιχεία από το κείμενο.

(μονάδες 4)

Ενδεικτική απάντηση:

Αναφορές: (2 στοιχεία X 2 = 4 μονάδες)

- «δυστυχία είναι να έχει κανείς πολύ καλήν καρδίαν»
- «Δεν ημπορώ να ιδώ άνθρωπον ... παρευρίσκωνται εις λυπηρά θεάματα.»
- «Αλλ' εγώ δεν ημπορώ ... εγώ θα αποθάνω.»
- «αν πάλιν έκλαιαν και εθρήνουν, ... εχαλούσε την χώνεψίν μου.»
- «υπάρχουν άνθρωποι τόσο σκληρόκαρδοι ... εις μονομαχίαν»
- οποιαδήποτε άλλη τεκμηριωμένη απάντηση

β) Να κρίνετε τον χαρακτήρα του «ευαίσθητου», όπως αυτός παρουσιάζεται στο αφήγημα.

(μονάδες 4)

Ενδεικτική απάντηση:

Παρουσιάζεται:

- σκληρός, αφού δεν παρέχει καμιά βοήθεια στους άπορους και τους ασθενείς.
- αναισθητός, επειδή ο φίλος διακινδυνεύει τη ζωή του, αλλά αυτός σκέφτεται το πρωινό ξύπνημα, τα τρεχάματα, τα έξοδα.
- εγωιστής, γιατί αποφεύγει να παρευρεθεί σε κηδείες, σκεπτόμενος τον δικό του θάνατο και το ενδεχόμενο να στενοχωρηθεί. Επίσης, τον ενοχλεί η στάση των συγγενών, το κλάμα τους του χαλάει το στομάχι και την όρεξη.
- υποκριτής, γιατί όταν του ζήτησαν συνεισφορά για να συσταθεί «λαϊκόν μαγειρείον», αρνήθηκε, (δεν μπορεί να σκέφτεται τους δυστυχείς και αυτός δίπλα να τρώει μπαρμπούνια και φιλέτο).
- αδιάφορος: αυτό φαίνεται από τη στάση του απέναντι στην άρρωστη γυναίκα του. Βγαίνει έξω διασκεδάζοντας σε θέατρα, γεύματα, εκδρομές, ενώ από τη «λύπη» του πήρε και Γαλλίδα «παρηγορήτριαν».
- συμφεροντολόγος, αφού παντρεύτηκε γυναίκα «πλούσιαν ασχημομούραν», όχι γιατί την αγάπησε αλλά για να έχει ένα σπιτικό και μια γυναίκα να τον περιποιείται.
- οποιαδήποτε άλλη τεκμηριωμένη απάντηση.

(σημεία 2Χ2 = 4 μονάδες)

ΤΕΛΟΣ ΟΔΗΓΟΥ ΔΙΟΡΘΩΣΗΣ